

Nr 275.

Av herr **Brädefors** och fru **Rönn-Christiansson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 256, med förslag till lag om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m.

Regeringens förslag till lag om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m. innebär överlämnandet av fullmakt till regeringen att för viss tid upphäva inte mindre än tio olika lagar, vilka sedan 1912 genomförts i riksdagen i syfte att i olika avseenden ge arbetarna en viss rättsställning gentemot arbetsgivaren. Trots bristerna i dessa lagar har de dock varit av viss social och ekonomisk betydelse för arbetarna. Därest riksdagen bifaller den föreliggande propositionen ger den regeringen faktiska diktatorsbefogenheter i vad de viktigaste sociallagarna beträffar.

Lagen om arbetarsemester är en av de viktigaste erövringar som arbetarklassen vunnit. Den är visserligen så formulerad att den inte tillförsäkrar lagstadgad semester åt alla arbetargrupper, men för arbetare i mera stadigvarande anställning är den en stor tillgång. Tolv dagars semester per år torde vara ett minimum av vilotid för människor som året om arbetar i en gruva, verkstad eller fabrik. Sådan rekreations- och vilotid är av så stor betydelse för arbetarna att det icke ens under de mest onormala förhållanden får göras intrång i denna förmån. Det finnes icke heller några bärande skäl som motiverar upphävandet av semesterlagen och regeringen har icke heller i propositionen framfört sådana skäl. Semesterlagens upphävande gynnar endast arbetsgivarna. Att söka förmå arbetarna godkänna förslaget med motiveringen att man endast avser upphäva ledigheten men icke rätten till semesterersättning är detsamma som att uppmana arbetarna att godkänna en princip, vilken är rakt motsatt den nuvarande lagens anda och bokstav.

Upphävandet av lagen om arbetarskydd kommer att medföra en betydande ökning av olycksfallsfrekvensen, varjämte kvinnor och minderåriga kan användas vid natt- och övertidsarbete i obegränsad utsträckning. Det innebär vidare ökade ekonomiska svårigheter för arbetarna, medan arbetsgivarna har enbart fördelar av lagens upphävande.

Suspenderingen av arbetstidslagarna, såväl allmänna arbetstidslagen som sjöarbetstidslagen, lantarbetstidslagen och arbetstidslagen för detaljhandeln, är ett stort steg tillbaka från den riktiga demokratiska utveckling, i vilken arbetstidslagarna ingick som en väsentlig del. Därest syftet med detta förslag uppnås blir säkerligen arbetstiden i åtskilliga företag förlängd och där-

med beskäres ytterligare arbetarnas värdefulla fritid. Departementschefen har framhållit att suspendering av arbetstidslagarna icke behöver medföra något tvång för arbetarna, enär dessa mot sin vilja icke kan tvingas att arbeta längre arbetstid än den nuvarande samt att förlängningar av arbetstiden bör bli en fri överenskommelse mellan arbetarnas och arbetsgivarnas organisationer. Om så vore, skulle ett enhetligt motstånd från arbetarnas sida mot förlängningar av arbetstiden göra syftet med regeringens förslag illusoriskt. Regeringen har redan nu i sin hand tvångsmedel, nämligen tjänstepliktslagen, som säkerligen kommer till användning därest arbetarna skulle vägra att förlänga arbetstiden. Det synes oss som om regeringens motivering om behovet av suspendering av arbetstidslagarna och därav följande förlängning av arbetstiden icke skulle vara det verkliga motivet för dessa åtgärder. Det säges att behovet av ökad produktion inom vissa för samhället särskilt betydelsefulla näringsgrenar å ena sidan samt brist på arbetskraft å andra sidan medför behovet av förlängd arbetstid. Denna motivering är verklighetsfrämmande i en tid med omfattande arbetslöshet i landet. För närvarande torde det finnas c:a trettio tusen arbetslösa enbart inom byggnadsfacket och på grund av exportsvårigheter inskränkes eller stoppas driften i den ena fabriken efter den andra och ökar sålunda arbetslösheten. Det torde inte vara omöjligt att placera dessa arbetslösa i de näringsgrenar som har brist på arbetskraft. Sålunda förefaller det som om motivet mera vore att bereda arbetsgivarna ökade profitmöjligheter. Vid sloandet av bestämmelserna om skogs- och flottningsarbetarnas bostadsförhållanden kan inte motiveringen vara brist på arbetskraft. Åtgärden synes vara förestavad av hänsyn till skogsbolagens, domänverkets och flottningsföreningarnas utgifter för arbetarbostäder i skogarna och vid flottleden. För arbetarna medför den uteslutande försämringar.

Vi anser således att de arbetarlagar som avses i propositionen äro av så stor betydelse för hela den svenska arbetarklassen, att det inte ens kan ifrågasättas att dessa lagar skall suspenderas helt eller delvis, för kortare eller längre tid. Med sådana åtgärder löser man inte heller de svårigheter, som det imperialistiska kriget skapat även i vårt land. I stället försvagar man ekonomiskt arbetarklassen och förstärker arbetsgivareväldet. När vi dessutom anser, att under en tid av stor arbetslöshet i landet upphävandet av de ovannämnda lagarna icke kan motiveras med brist på arbetskraft samt att de åsyftade åtgärderna skulle ytterligare försvåra den lediga arbetskraftens inträde i produktionen, får vi med hänvisning till det anförda hemställa,

att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 256 med förslag till lag om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m.

Stockholm i maj 1940.

J. H. Brädefors.

S. Rönn-Christiansson.